

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KÖZLÖNYE.

Egész évre 10 1/2 — kr.
Félévre 5 " — "
Negyedévre 2 " 50 "
Égy hónap 1 " — "
Egyes szám ára 4 kr

Felelős szerkesztő: **BARTHA MÓR**
Főmunkatárs: **Dr. KIRÁLY PÉTER**
Kiadók: **HOFFMANN és KRONOVITZ.**

Hirdetési díj:

Hat-hasábos petit sorért 5 kr. Nagyobb betűméretű hirdetések alkú szerint jutányos áron vetetnek fel. Bélyeg-díj minden külön beigatásért 30 kr

Talán csak ránk tekint az Isten.

Mikor az emberi kombinációk elmerülnek a bizonytalanság feneketlen örvényébe s a vezetők lélekjelenléte odalesz és sem ők sem az általuk vezetett tömeg realizálni nem bír terveket: — egy sötét kérdőjelle változik előttük a világ és fölszohajva kérdik önmaguktól — „Milesz vélünk?”

A hol az ész, a tudás szerepe üres tapogatózássá válik, — ott a kedélyek megnyugtatójának, a sorssal való megalkuvásnak marad még mindig egy remediuma és ez a — hit . . . Igy aztán, a mi emberi tervezetések, okoskodások nélkül történik, az nem emberi erénynek, sem nem emberi hibának a szüleménye többé, hanem — Isten akarátának kifolyása. Ennél az állapotnál nincs számalomra méltóbb és nyomorultabb; hogyha egyes ember sorsát általában uralja ez a bizonytalanság, az illetőt elvadult fanatikusnak és számalomra méltó csendes örültnek méltán mondhatjuk; ha pedig ebben a helyzetben vonaglan egy egész nemzetet látunk . . . vezetőit erélytelenséggel és szellemi bárgyúsággal vádolni kényszerít a józanész.

Ilyen helyzetben nyög ez idő szerint a mi édes hazánk is. Miért? minden egyébért, de egyáltalában nem azért hogy a kormányvezérek a szükséges politikai bölcsességgel s a magyar nemzet szabadsága és jóléte iránt kellő érzékkel

és a legfőbb állami érdek „a függetlenség” kivívásához szükséges módok és eszközök megválasztásában kellő tapintattal és államférfiúi nemes öntudattal lennének megáldva . . .

A hol a tudás végződik — ott kezdődik a — hit . . . A félrevezetett nagy többség által okosoknak kikiáltott s hatalommal felruházott emberek tudása nálunk lépten-nyomon bevégeződik és lépten-nyomon kezdődik a — hit . . .

Jelen körülmények közt, a politikai helyzet bizonytalanságát állami életünk vezetésénél szintén ez a fatalizmus okozta . . . Bánfiy Dezső báró Plátót tanulmányozta; de Plátó bölcsészete nem emészthető meg oly könnyen, épen azért a nemes bárónak fiatalabb éveiben kellett volna tanulmányoznia Plátót s azóta pedig meg kellett volna emésztenie ezt a léleknesesítő tudományt — hogy később mikor Isten kegyelméből az ország miniszterelnöke lett: vette volna valami hasznát.

Ebben az esetben bizonyára sohasem vállalkozott volna rá, hogy miniszterelnök legyen, mert Plátó állambölcsészeteből ha egyebet nem is, azt az egyetlen axiómát tisztelben tartotta volna talán, hogy: **k o r m á n y o z z a n a k a b ö l c s e k — v a g y p e d i g a k o r m á n y z ó k l e g y e n e k b ö l c s e k.**

A miniszterelnök ur átmodernizálta ezt az arany szabályt és nem „lefordította”, hanem a maga módja szerint „kifordította” azt erkölcsi nemes jellegéből ilyen formán: „Az okosok és született józan-eszűek, nemkülönben a született talentumok alárendeltségbe és a politikai élet teréről az elkeseredés és lemondás kényszerhelyzetébe kergettesselek általam, — hogy háboríthatatlanul grasszálbasanak a tökfilkók és ezek által kormányoztassék.”

Ime a plátói állambölcsészetnek ily vakmerő elferdítése most bosszulja meg magát, hogy érvényesülhessen Plátó igazi felfogása a hamis tudomány ellenében. — Nekünk egyáltalában nem áll érdekünkben, hogy osztrák befolyás következtében érje a kikerülhetetlen sors a kormányt s ne az az ellenzéki tábor bukassa meg, melylyel szemben oly brutális volt évek óta . . .

Segitse tehát a kormányt a gyalázatos osztrák intrika ellen, maga az ellenzék is, mert ezt követeli ez idő szerint tőlünk, a haza érdeke és a nemzeti becsület védelmére!

A mi a kormány megbuktatását illeti, — tartsuk fenn azt magunknak, — hiszen ez ugyanis a mi családi ügyünk s majd rendbehozzuk azt a mint hazaszeretetünk parancsolja!

Most pedig Ausztria hitványsága ellen változzék egy lélekké, egy akarattá a nemzet, és akkor remélhetjük hogy:

„Talán csak ránk tekint az Isten!”

Dr Király Péter.

Szállj lelkem szállj.

A «Debreczen» eredeti tárcaja.
Szállj lelkem szállj a tiszta légen által
A csillagtábor közelébe fel
Hol az Istennek örökdióságsége
Az angyalok szent káda énekét,
Onnan tekints alá a föld porára
Hol annyit küzdött annyit szenvedél:
Bar csókosó, virágosó is hullt rád
Sirig tartó igaz szerelmedér.

Szállj lelkem, szállj a tiszta légen által
Füröszd le ott magadról a sarat
Fürösszenek le rólad minden szennyet
Szerelemtűzű csillag-sugarak
S mi eddig a föld porához bilincselte
Hulljon alá mint esőndes permeteg,
— A mi benned isteni alkatrész van,
Tegyék örökös rabbá az — egek!

Szállj lelkem, szállj a tiszta légen által
S mikor az égnek kapujához érsz,
Szellemajkadon sirjon föl egy ének
Melytől elnémul minden szenvedés
A bucsudalnak legtisztább varázsa
Zendüts meg isteni ajkadat
S megérkezésed lázas örömetől
Az ég lakói mind — tapsoljanak!

Péter.

Holnap? . . .

— A «Debreczen» eredeti tárcaja. —

Irta: **Farkas Mihály.**

Mig az ember felér a negyedik emeletre elál a lelegzete. A lajhár minden ebed után megmászta ezt a magaslatot, igyekezett azonban, hogy valahogy meg ne tudják a hivatalában az ő erő productióját. Azért nem szerette volna, mert főnöke az öreg Kaszás mindig gyanus szemmel nézte halvány ábrázatát és az éjjeli virrasztástól zavaros, álmatag szemeit s gyakran megszidta azért a tétlenségért, a miért hivataltársai a lajhár névvel tisztelték meg.

Mit szolt volna a szigorú főnök, ha látta volna, mily gyorsasággal igyekszik a lajhár a négy emeleten felmenni s hogy mily figyelemmel tisztítja meg cipőjét a portól, igazítja meg félrecsuszott gallérját. Sőt még a csipetűt is leveszi s nagy buzgalommal igyekszik e kopott jószágának, ha ugyan meg lehetséges zsebkendőjével valamit fényt kölcsönözni.

Talán éppen erről gondolkodhatott a lajhár kit becsületes néven Fehér Istvánnak

hittak, midőn felérve a negyedik emeletre gyszerre csak ajtó csapkodás, kiabálás és éktelen veszekedés hangja ijesztette meg. Hirtelen fülelni kezdett. Midőn hallotta, hogy a láрма a már jól ismert helyről jön ijedten, kikelt arcczal sietett a lakás felé.

Alig tette be a lábát a konyhába midőn hirtelen a szélvész sebességével egy széles, hizásnak induló idős asszony termett előtte. Egyik kezét barátságosan nyujtá oda az őt üdvözlő Fehérnek, a másikkal pedig, melyben vasalót tartott hadonászott nagy igyekezettel.

— Fehér ur, tudja-e mi ujság? A leányom az én aranyos honkám fellep holnap a szinpadon! Oh, hogy én ezt elérhettem. Látni fogom az én drágámat holnap abban a fényes vakító vtlágosságu palotában, amint a közönség figyelemmel kíséri minden mozdulatát. Hallani fogom a tapsokat s látni fogom a sok sok virágot. S ő a játék hevéből kipirult arcczal fogja megköszönni a nagy lelkesedést s a szünni nem akaró tapsokat.

A jó asszony ely extázisba jött, hogy szinte kipirult az arca s egész elfejtette, hogy miért is sietett az előbb oly nagyon a

BELFÖLD.

Magyar vasúti miniszterium. Mint az Alkotmány értesül, az illetékes körök tárgyalás alá vették Vörös László a kereskedelemügyi miniszterium alakítására vonatkozó régebbi tervét. A tervbe vett reform előkészítése — írja az idézett lap — már annyira előrehaladt stádiumban van, hogy az új miniszter személyére nézve is megtörténtek a megállapodások. Az új közlekedésügyi miniszter nem Vörös László volt államtitkár lesz, mint azt várni lehetett volna, hanem egy igen magas rangú katonatiszt: dr. Holcslán Ernő, szolgálaton kívül álló honvéd altábornagy, a főrendiház tagja. — Az új miniszterium tervezése tehát teljesen osztrák mintára történik, hol a közlekedési ügyeket szintén katona ember intézi. Holcslán Ernő miniszteri jelölése amilyen váratlan, éppoly általános szenzációt kelt, s beavatott körökben tudni vélik, hogy a jelölés ő felségének határozott óhajára történt. Hogy a vasúti ügyeket katona ember fogja intézni, mutatja, hogy a reform keresztülvitelében nem csekély szerepet fognak játszani a stratégiai szempontok is s innen deriválható ő felségének a vasúti miniszter személyére vonatkozólag kifejezett óhaja is.

A magyar liturgia.

Debreczen, aug. 8.

A görög szertartású katolikus magyarok országos bizottsága a következők értesítést teszi közlé:

A görög-katolikus magyarok országos bizottsága amint ezt már megalakulása alkalmával jelentette, csak a hittestvérekhez szétküldött csatlakozási ívek visszaérkezése után, az ősz folyamán fogja működését az illetékes egyházköznél való tisztelgessel megindítani s egyelőre arra szorítkoztat, illetve szorítkozik, hogy tisztán vallásos alapon folytatandó moz-

galmának indokairól és célzatairól egy a hazai, mint a külföldi katolikus sajtót kellőképp támogassa.

Önként értetik ugyan, hogy a mozgalomhoz való csatlakozás hittestvereinknek később is mindenkor nyitva marad; mindazonáltal tudatni kívánjuk testvéreinkkel hogy a jelzett lépéseknek megtétele érdekében a hozzánk csatlakozott vagy még csatlakozni kívánó hitközségek és magánosok jegyzékét ez évi szeptember hó végével ideiglenesen le fogjuk zárni. Felkérjük tehát azokat, a kik mégjelentkezni kívánnak, hogy csatlakozási nyilatkozataikat az említett időpontig irodánkba (B.-Pest VI. váci körút 37. II. em. 2. ajtó) beküldeni sziveskedjenek.

Együttal számot adunk az eddigi csatlakozásokról. Beérkezett eddig hitközségek részéről 125 csatlakozási ív 41,035 aláírással, egyesek részéről pedig 39 ív 219 aláírással, összesen 41,254 aláírás. Minden aláíróra mint családfőre az aláírón kívül meg három családtagot számítva, ez 165,016 lélekszámnak felel meg.

Megjegyezzük még, hogy számos nagy hitközség, mint például Hajdu-Dorog, Hajdu-Böszörmény, Mória-Pócs stb. csak azért nem küldték be csatlakozási íveiket, mert azok már 1868-ban adtak meghatalmazást a hajdu-dorogi végrehajtó bizottságnak s így programunk második szakasza értelmében már csatlakozottnak tekintendők.

Mint hogy pedig a programunk indoklására szétküldött felhívásban a magyar liturgiát sürgető görög-katolikus magyarok lélekszámát kerekken kétszáz ezerre becsültük, a még kint levő ívek bevétele nélkül is bátran állíthatjuk, hogy tényleg az összes görög-kat-

olikus magyarság, a román egyházmegyékben lakók kivételével, csatlakozott mozgalmunkhoz.

Budapest, 1898. augusztus 8-án.

Az Országos Bizottság.

Az ország rombolói.

Akár megtartja Bánffy és pártja a félremagyarázhatatlan világos törvényt, mely már ma is az önálló vámterület létesítésére kötelezi, akár pedig átszolgáltatást bennünket e téren is Ausztriának; a mi nemzetünk sorsa el van már döntve. A mit a kormány és többsége harminczegye év óta a nemzetiségi kérdésben vélekedett, mulasztott s ami árulást a magyar nemzet és nyelve ellen az oláhok és tótok javára elkövetett, azt többé soha nem fogja a kormány-párt jóvá tehetni. Ezért mondtuk régóta s állítjuk szent meggyőződésből: hogy a magyar nemzetnek és államiságnak nincsen gonoszabb, ravaszabb és veszedelmesebb ellensége, mint a saját kormánya s még inkább az üzleti cég, melynek három-négy millióért a választók többsége magát eladta s amely a szabad-elmű párt címet bitorolja.

Jól teszik az oláhok, amit a magyar ellen tesznek. Miért ne tennék, ha a hazaárulás folytonos büntényeiben a magyar választók és képviselők többsége az alattomos szövetségeseik. Eddig a fajuktól többségileg lakott vidékeken itt és Erdélyben leköpnék bennünket az oláhok, most meg így tesznek velünk Turóc-Szent-Márton, Trencsin, Árva, Liptó és minden tótoktól lakott vidéken. Fényesen kilüntették ezt a most befe-

konyhába. Szóáramlatát és leányának dicsőítését még tovább is folytatta volna, ha a másik szobából valaki éles hangon nem szólítaná:

— Mama, mama, még most sem tüzes az a vas? Igazán borzasztó, már mióta vagy kint, hiszen így sohasem fog elkészülni a ruhám.

A jó asszony, ki nagyon megijedt, mert a vaslót még csak a kezében tartotta, kérés hangon válaszolt:

— Ne haragudjál, kedvesem, mindjárt jó lesz. Fehér érkezett meg, vele beszélgettem egy kicsit. Igazán nem is szép, hogy itt tartóztatom a konyhában: de bocsásson meg, oly végtelen öröm ért, hogy mindenkinek, a kit csak látok, szeretném elmondani az én nagy boldogságomat. De tessék besétálni, mulattassa egy kicsit lányomat, hisz annyira ideges s oly roskedvű.

Fehér pedig úgy érezte magát, mint kit nagyon megijesztenek. A feje csak úgy zugott, ereiben a vér örülten lüktetett. Nagy erőfeszítésre volt szüksége, hogy a hirtelen jött és éppen nem várt csapás súlyát elviselje sirás nélkül.

Mégis valahogy nyugodtságot erőszakolt magára s biztos kézzel nyitotta ki az ajtót. A szobának nevezett szűk, sötét lyukban a lehető legnagyobb rendetlenség volt. Mindenféle vászondarabok és ruha foszlányok hevertek szerteszét a földön, még inkább kievén az ugysis barátságatlan szoba ridegségét.

— Isten hozta Fehér, szólalt meg a leány, magas és karcsú. Az utcán gróf kis-

asszonynak nézhetnék, hallotta az előbb azt a nagy lármát? lássa, én kiabáltam a mamával, mert képzelje a ruhám, a miben játszani fogok, gyűrött lett, pedig mondtam a mamának, hogy vigyázzon rá mikor fel, akasztja, mert ha ez nem volna, még játszani sem tudnék holnap. Oh, mert holnap dől el életem sorsa. A »Kis színház« igazgatója hallott a vizsgán, tudja a multkor. Épen most szökött meg egy színésznője. Zavarban van engem kért föl, hogy segítsem ki. Holnaptól függ minden, ha sikerül, talán szerződhet is. . . Én, az eddig semmibe sem vett s nem ismert Tarján Irén a »Kis színház« tagja leszek. Szinte azt hiszem, hogy ez szép álom, melyből szörnyű a felébredés.

Fehér nem érezvén annyi erőt magában, hogy állva maradhasson, helyet foglalt az egyik kopott karosszékekben és izgatottságtól remegő kézzel simította végig haját, majd megszólalt:

— Hát mégis arra a pályára akar lépni, mely a csillogás és ragyogás leple alatt a bukás sötét örvényébe taszít. Hallgasson rám, én ismerem az életet. Hagyjon fel avval a hiu reményével s ne akarja megismerni annak a foslett világnak aljasságát.

Könyörögve szólott a férfi hangja. Látta, hogy a leány mosolylyal ballgatja. Révedező szemei a messze távolban az álom világban járnak, mely egy ragyogó és dicsőteljes jövő képét varázsolja elé.

Hirtelen felugrott, hajlott, görnyedt deréka kiegyenesedett s szemei égni kezdtek.

— Kisasszony, szólott érdes hangon, ha

a reményekkel kecsegtető pályát választja, úgy utaink elváltak. Ön más világba fog élni, hol jó barátok fogják körülvenni. Tanácsolnak majd mindenfelől, csak azt nem, hogy miképp maradhat meg a tisztesség ösvényén. Feneketlen, mély örvénybe fog esni, melyből majd nem mentheti ki senki sen. . .

Tovább már nem folytathatta, mert erőt vett rajta valami szörnyen férfiatlan indulat s alig tudta visszafojtani kitörő könnyeit. A hosszú, kínos csendet az ajtó nyílása zavarta meg. Lajos lépett be, a színház szolgája.

— Azt kérdezi, alássan kérem, az igazgató ur, hogy holnap 8 órára el tetszik-e jönni a színházba, mert korán kezdődik a próba.

A leány láthatólag habozott. Részvétellel vegyes fájdalommal nézett erre az összetört férfira, ki amikor csak tehetett, a legnagyobb készséggel segítette őket s a legboldogabb volt, ha neki valami csekélységgel kedveskedhetett, vagy szivességet tehetett. Majd meg a ragyogó szépségü jövőt vélte látni, a közönség tombolását, a sok-sok virágot s a lapok elismerését. A démon legyőzte a jó szellemet. Mondotta és igyekezett, hogy hangja közönyös legyen:

— Ott leszek.

A lajhár minden szó nélkül távozott. Midőn leért az utcára s elgondolkozott, halvány elernyedő ábrázatán a reménység derüje vonult végig s szinte alig hallhatóan, mintegy magában suttogá:

— Holnap? . . .

jezett «Ysivena» nyílt hazaáruló ünnepeken is.

Harminczegy esztendeje, hogy legalább a belső ügyeinkben a magunk gazdái vagyunk itt ebben az országban, s ezen hosszú idő alatt alig közeledtünk a nemzeti egység célja felé. Kormányaink és pártjaik ereje a fölfelé való hízékedésben merült ki, a nép anyagi erejét elfogyasztotta a militarizmus telhetetlen szörnyetege. A nemzeti egység megszilárdítására nem jutott idejük az ország hivatalos vezéreinek, — s így történhetett meg az is, hogy hosszú harmincz esztendő alatt sehol senkit be nem olvasztottunk az egységes nemzettestbe, sőt hogy azok is, akik eddig csak nyelvre nézve voltak tőlünk idegenek: most már érzelmileg is elfordulnak tőlünk, és szívüket-lelküket a muszkának és más idegennek kínálják.

Elszalasztottuk a drága időt. Mődunkba lett volna az országot behálózni kulturánk intézményeivel, mődunkban lett volna a nemzetiségeket meghódítani kulturánk erejével, nem tettük, ma pedig örökre elkéstünk ezzel.

Égig magasztalt kulluszminiszterek csinálták a kulturánkat és úgy megcsinálták, hogy a nemzetiséglakta vidékeken kilencztedrésben még ma is düle-ző viskókban, éhes proletárok »nevelik« föl a népet vad tudatlanság, a magyar nyelvű és hazától való idegenkedésben. Így volt, így van és így lesz az jövőre is, még aztán a butaságunk által előidézett nemzetiségi vihar el nem pusztít a »magyarok« földéről.

Wallacse miniszter rendelt magának a tanfelügyelőiből egy sereg udvaronczt és politikai ágenszt, kiknek első-sorban a kormány hatalmi érdeke és nem a nemzeti népnevelés fekszik szívükön. Maga a miniszter ur port hint a világ szemébe az ő leánygimnáziumaival, nődoktoraival nyilvános vizsgákon való szerepléseivel: De nekünk nem latinul daráló hölgyek és nem pápaszemes doktor-kisasszonyok kellene, hanem művelt, magyar nemzeti szellemben nevelt nép.

Néhány száz milleniumi iskola minkei fel nem hangol dicshymuszok éneklésére, mikor néhány ezer iskolára volna szükség, mikor a nemzeti-ségi vidékeken magyarrá kellene tenni a népoktatást és általánossá. Hisz ha valahol a világon fontos a népoktatás, ugyanálunk az, mert nálunk kettős célt kell szolgálni; a közművelődést és a nemzeti egység kiépítését.

Igenis, bűnös, soha jóvá nem tehető mulasztásokat követett és követ el folyton a mi nemzetünk »magyarnak hazudott« kormánya a népnevelés terén is, — sőt a mi leggyalázatosabb: idegen ajku vidékekbe beékelt magyarrá községek hasztalan könyörögnek iskoláért, pedig az biztosítaná fennmaradásukat; tiszta magyar vidéken pedig a felekezeti végzik a népoktatást orosz szul, holott pedig az állam tartoznék azt végezni jól. Nem is öntudatos kulturpolitika az, közökt. miniszter ur amit mi üzünk: sem művelt népet nem nevelünk sem a nemzeti egységet a népoktatás hatalmas eszközével megvalósi-

tani nem merjük, és nem akarjuk. Pedig a magyar állam valóságos létérdeke parancsolja, és parancsolta már régen azt, hogy vegye a kezébe a népoktatást hogy gyakorolja a maga ingyen és a saját céljai szerint ezt a kötelességet és ne bizza legmegátalkodottabb ellenségeire a felekezeti szükkeblőségre, meg a nemzetiségi fanatizmusra.

No de ne ijedjenek meg az oláhok és tótok, meg szászok; ezt Magyarország rombolói, a kormány és többsége nem fogják megtenni. . .

(.)

A cethal meg az elefánt.

— Angol-orosz konfliktus. —

Debreczen, aug. 9.

Mikor angol lapok és angol miniszterek háborus eshetőséggel fenyegetőznek — amire Port-Arthur orosz birtokbavétele óta ismételt volt alkalmuk — az mindig a sötétben fűtyörésző ember benyomását teszi, aki bátor egykedvűséggel iparkodik leleplezni a felelőmet. Ilyesmit cselekszenek angol kormányférfiak és sajtóközegek most is és az, a mit ezzel a tüntető vitézkedéssel lepleznek, az angol-orosz erők összeütközésnek Kínában való kiélesítése.

Annakelőtte az orosz meg a brit nagyhatalom úgy állott egymással szemközt mint az elefánt meg a cethal — a két leghatalmasabb állat; de mindegyik csak a maga talaján, vagy elemében, akiknek összetűzni egymással akár sikeresen, akár sikertelenül megbirkózni lehetetlenség. Azóta azonban nagyot változott a világ rendje. Oroszország mindenüvé utána ment Angliának, ahol csak érdekei voltak s a két hatalom ma már mind-egyik szemtől-szembe áll egymással — mind-egyik kivételkéve a neki tulajdonított zoológiai jellegéből.

Legujabb összeütközésük mezeje most Kína, ahol köztük a vasutak koncessziója felett való ellentétek annyira kiéle-ültek, hogy ha Oroszország nem engedne, elkerülhetetlennek tartják a fegyveres összeütközést. A vitás ügy a következő:

Egy orosz társaság koncessziót kapott egy vasutvonal kiépítésére Kirin meg Ta-Lien Van és Port-Arthur között. Az engedményben benne van az a szokásos feltétel is, hogy más idegen hatalom versenyvonalat azon a vidéken nem építhet. Kína azonban minden kétségen kívül föntartotta magának azt a jogot, hogy a mostani Tien-csin-sanhak-vani vasuti vonalat Niucsvangban, Mandsuországban, — melyet a Kiriu-port-arthuri vonal nem érint — meghosszabbíthassa s rövid idő múlva hozzáfogott a vonal kiépítéséhez. A szükséges építési költség előteremtése végett a kínai kormány megbízottja a hongkongi és sanghai angol pénzügyminiszterhez fordult, a mely már az eddigi építkezést finanszírozta.

Ez fülebe jutott az orosz kormánynak és Pavlov, az orosz követ június 21-én kategorikus tiltakozást nyújtott be a congli-jámenhez a művelet végrehajtása ellen. Semmi e-etre sem szabad — mondá — angol pénzt használni a vasut építéséhez. Ha Kínának pénzre van szüksége, ott van Oroszország, a melytől bármikor kaphat. Kína azonban epenséggel nem kötelezte magát arra, hogy Angliától nem fogad el pénzt, — s ha ezt Kína tette volna, úgy egyenesen megszegte a tiencsini szerződést s az egész egyezés ez alapon semmis volna. Legalább így érveltek Angolországban.

Kína erre Angliához fordult és Mac Donald angol nagykövet egy keményhangu nyilatkozatában kijelentette, hogy Anglia mindig Kína mellett fog állani akkor, mikor az orosz és angol érdekek egyenjogúságáról van szó, miként a tiencsini szerződés meghatározza. Angliának a távoli Keleten eddigi, nem éppen biztató szereplése azonban arra készi-

tette Kínát, hogy valamivel szabatosabb kijelentést kérjen mint a milyen ez az üres frázis. Az angol kormány hallgatott, de Salisbury mintegy két hete tudomására hozta az angol felsőháznak, hogy Mac Donald már kapott a brit kormánytól határozott utasítást, a mely szerint Kína Anglia részéről a nyílt ajtó politikájában védelmet fog Niucsvangban nyerni. Curzon pedig ugyanaz nap az alsóházban kijelentette, hogy ez a határozat július 22-ikén ment a kínai követ kezébe.

Pavlov orosz követ azonban a congli-jámen előtt a legerélyesebb s félreérthetlenebb módon ismételte tiltakozását. Salisbury és Curzon augusztus 1-én közölték mindkét Házal azt a jegyzéket, amely szerint az angol királynő a kínai kormányt minden hatalommal szemben megvédeimezni kész olyan akciók ellenében, amelyek oda irányulnak, hogy Kínát megtámadják azért, mert egy angol alattvalónak engedélyt adott arra, hogy akár vasutat, akár pedig bármiféle más nyilvános munkát létesíthessen.

Enyben áll a konfliktus s ezuttal az angol kormány nem igen szívhatja vissza fenyegetéseit. Fegyveres összeütközés nélkül tisztességgel csak úgy menekülhet hát ebből a helyzetből, ha Oroszország enged. Epp ezért a walesi hercegnének Koppenhágába utazását kapcsolatban hozták ezzel az ügygel, hogy ott a hercegnő az orosz-angol érdekellentétek kiegyenlítésén fáradoznék.

Táviratok.

A háboru.

New York, aug. 10. A «New-York Herald» washingtoni jelentése szerint arra az esetre, ha Spanyolország válasza nem lenne kielégítő, Sampson tengernagy parancsot kap, hogy Spanyolországba vonuljon.

London, aug. 10. A Reuter-ügynökség jelenti Manilából Hongkongon át f. hó 6. kelettel: 3000 spanyol jul. 31-én heves támadást intézett a Manilla mellett levő amerikai táborra, azonban nagy veszteséggel visszaverettek. A fölkelők semleges magatartást tanúsítottak.

Madrid, aug. 10. Magántáviratok jelentik Castellónból, hogy az Alcaua de Chisbertben felbukkant bandát erőlyesen üldözik. Azt hiszik, hogy már szétugrasztották őket. A tartományban mindenütt nyugalom van.

Washington, aug. 10. (Reuter.) A spanyol kormányválasztás valószínűleg még a minisztertanács mai ülése előtt átadják Mac Kinley elnöknek. A spanyol jegyzék tartalmát teljesen titokban tartják, de alapos az a föltevés, hogy Spanyolország, noha a főpontokhoz hozzájárult, nem fogadja el az amerikai feltételeket minden ellenvetés nélkül, mert Amerika békülekény szellemében bizva, a kevésbbé lényeges pontok tekintetében bizonyos enyhítéseket igyekszik elérni. A kabinet egy tagja a hírlapírók előtt úgy nyilatkozott, hogy az Egyesült-Államok ragaszkodni fognak azokhoz a feltételekhez, amelyek nem érintenek oly kérdéseket, amelyeket Amerika további tárgyalások számára tartott fenn.

Hongkong, aug. 10. A »Petzel« német gőzhajó a mely Manillából érkezett ide, azt hozta hírül, hogy a spanyolok július 31-én két ízben megtámadták az amerikai csapatokat. Az első támadásnál az amerikaiak tüzelése zavart idézett elő a spanyol centrumban és visszavonulásra kényszerítette a támadókat. A második támadást szintén visszaverték. A spanyolok folytonos tüzelés közben vonultak vissza, az amerikaiak vesztesége 11 halott és 37 sebesült — a spanyoloké állítólag igen jelentékeny.

New York, aug. 10. A »New-York Journal« szerint a spanyolok a Manilla mellett levő amerikai tábor megtámadásánál július 31. 200 halottat és 300 sebesültet vesztek, az amerikaiak vesztesége 9 halott és 44 sebesült.

A keletázsiai kérdés.

London, aug. 10. A Reuter-ügynökség jelenti Pekingből: Az angol követ tegnap a congli-yamen előtt formálisan ismételte Anglia ígését, hogy Kínát támogatni fogja,

Börzemanóver.

Róma, aug. 10. A Stefánia-ügynökség valótlannak nyilvánítja mindazokat a híreszteléseket, melyek arról szólnak, hogy állami kibocsátások volnának a k. tervbe véve és kijelenti hogy e hírek közönséges börzemanóvernek tekintendők.

Ferdinánd fejedelem Montenegróban.

Cettinje, aug. 10. A Ferdinánd fejedelem tiszteletére adott tegnapi díszbédén Miklós fejedelem szíves szavakkal üdvözölte vendégét mint tevért és egy oly nép képviselőjét, a melyet közös érdekek fűznek össze a montenegrói néppel.

Ferdinánd fejedelem válaszában így szólott:

Csak a benső barátság tehetette üdvössé a közös munkáját a két népnek, a melyet történeti hagyományok, nemzeti kötelek és valóság közössége fűznek össze.

Ma délelőtt jelen volt Ferdinánd fejedelem a montenegrói csapatok felett tartott díszszemlén, mire tisztii ebéd volt, melyen Miklós fejedelem elsősorban az orosz czárra, mint a cettinjei kaszárnya alapítójára s Bulgária és Montenegro támogatójára, aztán Ferdinánd fejedelem és a bolgár hadsereg jólétére és végül a két hadsereg tevérségére emelte poharát.

Ferdinánd fejedelem Miklós fejedelemre s a mindig diadalmas montenegrói csapatok dicsőségére emelt poharát.

A közigazgatási tisztviselők érdekében.

Nyitra, aug. 10. Nyitra vármegyei tisztviselő kara Markhot Gyula alispán elnöklété alatt ma délután nagy értekezletet tartott, a melyen Győr vármegye körlevelet tárgyalták és elhatározták, hogy a közigazgatási tisztviselők tarthatatlan helyzetének javítása érdekében megindított országos mozgalomhoz csatlakoznak és a tisztviselői fizetések felemelését már a folyó évre is a kormánynál s törvényhozásnál küldöttség útján fogják kérelmezni és sügteni.

Budapesti áru és értéktőzsde.

— Reich Jenő és Társa jelentése. —

Távirati tudósítás.

aug. 10.

Határidőzlet.

Zárul 1 órakor.

Buza őszre	8.26
Tengeri júliusra	4.22
» augusztusra	4.86
Rozs őszre	6.53
Zab szeptemberre	5.35

Értéktőzsde.

Zárul 1 órakor.

Osztirák hitelrészvény	361.50
Magyar »	395.75
Államvasuti	361.30

H I R E K.

* **A megbotozott urinő.** Már megemlékeztünk volt arról a botrányos esetről, melyet Gardos Károly kir. mérnök, kazánvizsgáló improvizált, az utcán megtámadva botjával egy védtelen uri nőt, Víz János telekkönyvvezető nejét. A megbotozott uri nő azóta ágybafekvő beteg. Szenvedett sérülései begyógyulására kezelő orvosa, dr. Gáspár Imre véleménye szerint legalább is 12—14 napra van szükség.

A büntető törvénykönyv szerint szándékosan elkövetett tetteleges bántalmazások, melyeknek gyógyulási ideje a nyolcz napot meghaladják, de 20 napot túl nem haladják, súlyos testi sértés vétségét képezik és a törvény egy évig terjedhető fogházzal bünteti!

Dr. Kun Mihály, Víz Jánosné megbízott ügyvédje már meg is tette a följelentést Gardos Károly ellen a kir. ügyészségnél.

Fegyelmi hatóságot, a kereskedelemügyi min. pedig táviratilag és írásban is értesítette az esetről, kérve Gardosnak hivatalától való felfüggesztését.

Br. Daniél Ernő keresk. miniszter haladéktalanul intézkedett a dologban.

Tegnap érkezett le távirata Gardos fölöttes hatóságához, mely utasítást tartalmaz Gardos felfüggesztésére és egyszersmind elrendeli a fegyelmi vizsgálatot.

Pénteken délelőtt veszi kezdetét Gardos mérnök feletti hatósága előtt a tulajdonképpeni fegyelmi vizsgálat, melyre többen megideztettek.

* **Debreczeniek egy nagyváradai jubileumon.** E hó 6-án, nagy ovacziók közepette ünnepelte Rutter Emil, nagyváradai posta- és távirat-tanácsos szolgálatának 25 éves jubileumát. A népszerű és a hivatalnokoktól általánosan szeretett jubiláns ünnepére a nagyváradai posta- és táviratigazgatóság kerületéből több, mint 100 tisztviselő gyűlt össze; Debreczenből is többen vettek részt a jubileumon. Az ünnepeltet Schöpfung Ágost kir. tan., posta- és táviratigazgató üdvözölte, átadva a kerület posta- és távirat-tisztviselőinek ajándékát: remek művi, ezüst íróasztal készlettel; a postamesteri kar ajándékát Horváth János mezőberényi postamester adta át szép beszéd kíséretében. Este a Karger-vendéglőben 170 teretükü bankett volt.

* **Debreczeniek Bártfán.** A gyönyörű fekvésű s nagy gyógyhatással bíró Bártfa-fürdőn, Debreczenből újabban a következők üdülnek: Némethi Lászlóné, mézáros neje, Rosenfeld Jenő, műgyetemi halgató, Dr. Bakonyi Samuné, ügyvéd neje, Birinyi Gáborné iparos neje, Rochlitz Arthur, bankhivatalnok, Nagy Sándorné, varrónő.

* **Tűz. A Széchényi utcán** a Tóbi-fele házban ma egy ól kigyulladt. A gyorsan kivonuló tűzoltóság a tüzet azonnal eloltotta.

* **Szászok a vértanuk szobránál.** Megirtuk nemrégiben, hogy száz szászgazda megnézte Aradon a vértanuk szobrát. A napokban ismét 125 szebenmegyei száz gazda rándult Aranra, hol Nikolics Dóme vezetése mellett megtekintették a vértanuk szobrát s mintegy félóraig időztek a szobroánál.

* **Abrakadabra.** Hajdumegyének minden kis falujában ismerik Skampfler Gusztávot a szemfényvesztő fió Dagliostrot, ki rengeteg tarka plakátokon szokta hirdetni, hogy mármint hogy: ő az a hirneves Boskó, a ki az összes valamirevaló európai fejedelmet szörnyű csodálatra ragadta itt még soha nem látott mutásványával. Skampfler urat különben mint Abrakadabrárt is ismerik mert jársonként változtatta a nevét, mint más ember változtatja szívének halványát. És hát az ördögös. a furamódi Abrakadabra neve most az egyszer az öles plakátok helyett a Rendőri közlöny száraz hasábjaira került. Abrakadabrárt a vármegye kisdéd polgárainak kedves ösmérését kurrentáltatja az aradi törvényszék. Nem olyan nagy a vetke: összekülönbözött egyik szellemidéző kollégájával, akit nyílt színen leplezett s a tisztelt publikum öröm rivalgása közepette még a szemébe vágott neki egy esőernyőt s néhány goromba szót. Így azonban ez a néhány szó magán viseli a becsületsértés minden kritériumát s emiatt földönfutóvá lett Skampfler Gusztáv — akit a hazai rendőrségek most erősen szemmel tartanak.

* **A nyiregyházi színház árverése.** Tegnap kellett volna előtvenezni a nyiregyházi színházat, de több érdekelt kérvényére a törvényszék októberre halasztotta el az árverést. Az árverés napját még nem tűzte ki a törvényszék.

* **Tűztenger Hosszu-Pályiban.** Alig egy hónappal ezelőtt az ország igen sok vidéken óriási jégverések tették tönkre a gazdák reményét: a sárguló kalászokat.

Az aratásnak vége s amit Isten kegyelmé adott, kazalba rakva várja a cséplést. S mikor már a gazda azt hiszi, hogy fáradsága, véres verejtékének jutalmát élvezheti, majd itt, majd ott festi pirosra a látóhatárt felcsapó lángnyelvek özöne.

Hosszu-Pályi község lakosságának egy részét érte ez a veszedelem. Az évi termés kétharmadát a tűz felperzselté, nyomorba döntvén a szegény népet.

Folyó hó 6-án, szombaton este 11 órakor egy lovas ember lármaztá fel a munka nehéz fáradsámai után estjeli nyugalomba merült békés községet, hogy a községi gazdaság egy helyre hordott buza-asztagjai kint a község mellett égnek.

Egyszerre mind a három templom tornyából vörös lámpák s kongó harangok jeleztek a tüzet és irányát.

Az egész falu lakossága rémulve rohant a tűzveszedelem helyére, de már ekkor 18 asztag teljes lángban égett. Borzasztó volt a tüztengert nézni s a kétségbeesettek vélt rázkódató, jukkiáltásait hallani, kik egész évi verejtékes munkájuknak gyümölcsét egy óra alatt megsemmisülve látták!

A múlt évi terméketlenség után e váratlan csapas egészen lesújtotta a szegény károsultakat.

Hosszu-Pályi önfeláldozó polgárságának érdeme, hogy a tűz tovább nem terjedt. Tíz asztag a tűzlángoktól érintetlen maradt.

Vasárnap még a deli órákig égett az asztagsor, amelynél folyton emberek állanak, vigyázva, hogy a zsarátnok valamiképpen tovább ne adja a tüzet.

A közönség körében gyűjtést rendeztek a károsultak fölsegítésére.

* **Terméseredmények Szabolcsban.** — Szabolcsvármegyében az arasi munkások befejeződtek ez a tarméskimutatás a földmívelési miniszterium mar közzétette. Vármegyénk kedvező terméseredménye a következő: Buzában 72,943 kat. holdon átlagos termes holdankint 5.94 mm., összesen 433,719 mm., amelylyel szemben az 1997-iki termes 839,164 mm. volt. Rozsban 112,373 kat. holdon átlagos termes 6 mm. összesen 674,568 mm., amelylyel szemben az 1897-iki termes 545,034 mm. volt. Árpában 20,100 kat. holdon átlagos termes 6.45 mm., összesen 129,887 mm., amelylyel szemben az 1897-iki termes 105,899 mm. volt. A termes minden gabonában kedvező eredményt mutat.

* **Czápák a Quarneróban.** Fiumében czápát láttak, kommentálja ezt kiki a maga jelése szerint. Lesznek, akik elhiszik, mert a csög elvégre komolyan elhíhet, de még többen lesznek, akik a kánukulai hőség hírszegegyességével magyarázzák meg a czápák fel-tünetét. Szóval amolyan újságczápanak tartják őket, nem pedig valódi fiúmei, oceánból leuszott czápáknak. A Whitehead-féle torpedógyár csónakja — írja tudósítónk — kinn volt a tengeren, a mikor egyszerre megjelent a czápa. Ót, hat, vagy hét méter lehetett, de némelyek azt mondják, hogy nyolcz is. Egy félóraig követte a gőzcsonakot egészen a torpedó gyárig, ahol a mérnök kiszállott, hogy puskát hozzon, mert ártalmatlanná akar tenni a Quarnero rémét. De a ravasz czápa nem várta be a mérnököt, hanem eluszott. De a czápa szenzáció azért nem szűnt meg. A Bagno-Mariában vidáman fürödtek a hálóval bekerített helyen, a mikor hirtelen hirtelen terjedt, hogy itt a czápa. És a czápa ott volt. Közvetlenül a fürdő mellett uszott el s pajkos szemmel kacsingatott a háló mögé, ahonnan egyszerre kimenekült a fürdőző közönség. Ez a czápa azonban kisebb volt, mint a másik — csak 2—3 m. — tehát Fiumében czápák vannak, de így is kell lenni, mert a múlt évben még a czápa sem jött el, hiába lesték mindig. A kis czápát a halásznép üldözöbe vette, hogy a kormánytól a czápakra kitűzött jutalmat megkaparítsa. A mikor a czápa egy kőszénbárka mellett elhaladt egy öreg halász szigonyt dobott feléje, egy matróz pedig hajó-

kötéllel igyekezett a teste köré hurkot keríteni Minden fáradság kárbavesztett, mert a czápa hatalmas rántással kiszabadította magát és elszökött. Mivel azonban a szigony súlyos sebet ejtett a hátán valószínű hogy a hulláját egy pár nap múlva partra veti a tenger. A királyi révhivatal a czápák miatt most ujságok útján óvja a közönséget a szabadban való furdástól.

*** Gyümölcsstelep Nyiregyháza.** Nyiregyháza város képviselőtestülete — mint ottani levelezők írja — legutóbbi ülésében elhatározta, hogy Nyiregyháza gyümölcsstelepet létesít. A város ezzel új jövedelmi forrást akar a lakosságnak nyújtani. A főczél pedig az hogy a gardaközönség megkedvelje a gyümölcstermelést. A létesítendő gyümölcsstelep helyét már meg is állapították, közel a városhoz, a vasút mellett.

*** Régi magyar püspökök sírfeliratai.** A nagyváradi latin szertartású kaptalan a tavaszon tartott ülésében elhatározta, hogy négy egykori nagyváradi püspöknek sírkövét a székesegyház sekrestyéjének előtornácza falába helyezteti el hogy megmenthesse az enyészettől. A befalazással most készültek el. A négy sírkő közül kettő meg lehetőségen ép állapotban van s ezek Scolari András püspök (1505--1512) sírkövei. Az előbbi latin felirásának magyar fordítása így szól:

Itt nyugszik Krisztusban tisztelendő atya Flórenczi Andras ur, ezen váradai egyháznak tisztelendő főpapja, Isten és a magyar nemzet előtt kedves, ki meghalt, jan. 18-án az éj 7 órájában, az Ur 1426 ik esztendejében és itt tisztességgel eltemettetett.

Thurzó püspök sírfelirata pedig így szól. Thurzó Zsigmond, nagyváradi püspök magáról az olvasóhoz:

Itt alszom én Thurzó Zsigmond püspök s e kápolna alkotója, miglen az egész földön at nem fog zugni a harsona. Akárki légy ki e sírfeliratot olvasod őrizkedjél megzavarni álmodat, mert te is ami sorsunkra fogsz jutni. 1512. szeptember 4-én mult ki, 8-ikán temettetett el.

*** Tűz a nagyerdőn.** Tegnap a délutáni órákban a nagyerdő egyik felreese helyén, hol csekély forgalom és közlekedés van, az utaktól befelé eső részén eddig ismeretlen okból tűz támadt. A füst szállásából észrevettek a veszedelmet, a mely esetleg komolyabb mérvet is ölthetett volna, komoly veszélybe döntve az egész nagyerdőt. Török Gábor erdőmester gyorsan intézkedett, erdőőrök, és munkások segítségével csakhamar elejét vették a tűznek, mely már több fa törzsébe belekapott az avart is jó darab területen felperzselt.

*** A kórház titkai.** Az északi országos kórház igazgatósága annak idején egyszerűen letagadta azt a hírt, hogy Fischer és Nenadovics doktorok ellen a betegek ismételt bántalmazása miatt vizsgálatot indítottak. A vizsgálat a napokban befejeződött, az iratokat pedig átadték a kir. ügyességhöz indítványtétel végett. A befejezett bünyői vizsgálat kiderítette hogy azok a botrányos dolgok, melyekkel annak idején foglalkoztunk, megfelelnek a valóságnak. Az említett orvosok ellen erőszakoskodás miatt fogrnak vádat emelni. Az egész város izgatottan várja a tárgyalást, mely kiforja deríteni a kórházban meghonosult botrányokat. Mióta ezek nyilvánosságra jutottak, özöta a betegeket Pestre vagy Pécsre viszik s ott operálják. A kórház vezetésében személyváltozás alig lesz elkerülendő.

*** Lengyelek panasza.** Németország nemcsak biztatja az osztrákokat, hogy «üssék a kemény szláv koponyákat», hanem a maga részéről sem vonakodik, hogy ebben segédkezet nyújtson. A lengyel orvostudorok, mint már anyai év óta, az idén is kongresszust akartak tartani. A kongresszus helyét Posent szemelték ki és a németországi lengyel orvosok meghívták ausztriai meg oroszországi lengyel kartársaikat is. Am a porosz rendőrség értesítette a kongresszus előkészítő bizottságát,

hogy nem engedi meg az idegen országbeli lengyel doktorok részvételét és ha ezek eljönnek a kongresszusra, a rendőrség utján fogják őket eltávolítani. Az ausztriai lengyel tudósok most panaszlevelet irtak a bécsi lengyelklubhoz és a lengyel miniszterhez, melyben elég tételt kérnek ezért a rendszabályért, a mit a porosz hatóságok ellenők elkövettek és a melyben a szláv-ellenes tendencia megnyilatkozását látják. A panaszlevelet több, mint hatvan, a krakói és a Ciopoli orvoskari tanár irta alá.

*** Czigányfilozófia.** Egy ügyvéd barátunk mondta el a következő jellemző és író tollára méltó esetet:

Egy vályogvető czigány már vagy két esztendeje ül a pestvidéki törvényszék fogházában valami gaszagából kifolyólag. A napokban meglátogatta valami ismerőse a fogházban. Nagyon megörült neki szegény s mindjárt tudakozódott is az otthoni állapotok felől:

— Aztán mit csinál a feleségem az Erzsők?

— Hja, hja! Hm!

— Tán elhagyott?

— De el am! Összeadta magát a Péterrel, azzal él. Már gyerekük is született...

A czigány bölongato t a fejével:

— Ugy am... igen...

Aztán másról beszéltek. Amikor bucsuzni kellett, megszólalt a czigány:

— Aztán mondd meg nekik, hogy vigyázzanak arra az artatlan gyerekre...

*** A ki ötvenesztendő óta nem nyíratkozott.** Marosvásárhelyről írják lapunknak, hogy el ott egy Szabó Lajos nevű öreg ember, aki a szabadságharcban mint 19 éves ifju Bem taborában szolgált s nem egy csatában vett részt. A világi fegyverletétel után Szabó fogadást tett, hogy addig, míg Kossuth alkotmánya ismét helyre nem áll; nem nyíratkozik és nem borotválkozik. Az öreg meg is tartotta a szentül fogadását s ma is lehet látni Váárhely utczáin a hosszú haju s szakálu 48-as honvédet. Most, hogy a kiegyezés valósága kísért a lapokban, nagy mohósággal olvassa a lapokat s napról-napra reméli, hogy végre ütött az az óra, amikor fogadása felszabadítja s megnyíratkozhatik és megborotválkozhatik. Szegény jó öreg, pedig ugyancsak hiába reménykedik, mert bizony-bizony nagy messze vagyunk Kossuth alkotmányától.

*** A névtelen szamarak.** Ugy alkonyakor, hogy enyhe színe kel borul az este a Dunára, a Margit sziget felső csúcsáról megindul egy csöpp ásványvizes kocsi két kis fehér csacsi. Olyan, mint az a kettő, mely Osborneban huzza az angol királyné kocsiját. Két egyszerű csacsi, szemrevaló, dolgos, kedves két állat. A minap is mentek lefelé a kocsival, odaszólt egy ur, kinek nagyon megtetszett a furcsa kis fogat:

— Kié ez a két teher csacsi?

— Az uradalomé.

— Aztán hogy hívják?

— Nincs neve... egyiknek sincs...

Azzal tovább baktatott az ásványvizes szekérke.

A kocsi még visszaszólt:

— Nem uri számár ez, kérem...

És igen sok hirneves ur csuklított erre.

*** Osztrák pénz nyiregyháza.** Lapunk tegnapi számában megemlítettük, hogy Nyiregyháza városa adóssága convertálására 2 és fél millió kölcsönt vesz fel. Lapársunk erre nézve a következőket mondja: A hatvanhetvenes évek állapotát juttatja eszünkbe az a hír, melyet levelezők közül Nyiregyháza-ról. E város képviselőtestülete ugyanis összes adósságait convertálni óhajtván, elhatározta, hogy 2 millió forintot vesz fel függő adóságok fedezésére, és bizonyos kitűzött célok megvalósítására további 300.000 forintot. Két képviselőti tag a kölcsön megszerzése végett e g y e n e s e n Bécsbe utazott és visszaérkezvén, eljárása eredményéről jelentést tett. — Albizottságot küldtek ki, mely a jelentést megvizsgálja, az albizottság jelentésének beérkezése után a tanács érdemileg tárgyalja az ügyet, melyet aztán a képviselőtestület elé

terjesztenek. Vajjon Nyiregyháza városa miért fordult egyenesen Bécsbe s miért mellőzte a budapesti piacot? Olyan kérdés ez, amelyre nem tudunk okos feleletet találni. Mert ha látjuk Ausztria bizalmatlanságát a budapesti pénzpiac ellen, ezt meg is tudjuk magyarázni az ő mindegy magyar iránt való gyűlölségükkel. De Nyiregyháza részéről lehetetlen ilyenféle érzelmeket feltételeznünk a budapesti pénzpiac iránt s ebben az esetben talán bizalmatlanságról is alig lehet szó, lévén Nyiregyháza az, aki kér. Itt akkor mi az oka Budapest mellőzésének, Bécs favorizálásának? Alighanem az a féltékenység, mely még a hatvanas évekből maradt meg Nyiregyháza, amellyel szemben azonban — úgy reméljük — lesz, aki találkozék, mielőtt még perfectté lesz az osztrák pénz beözönlése Nyiregyháza városába.

*** Bismarck utolsó órái.** A vaskancellár utolsó óráiról egy berlini lap a következőket írja: A halál napján délután három órakor volt. A család összes tagjai a herceg dolgozó szobájában gyűltek egybe. Sybilla grófó, Bismarck Vilmos neje, csendesen surrant be a nagy beteghez, akinek ágyánál a hü Pinow ült. A mikor meglátta a herceget, ki szemét behunyva, nyugodtan aludt, sietve ment ki a csaszhoz és örömmel elmonda el, hogy a herceg fájdalmakat enyhítő nyugodt álomba merült. Pedig ez az álom igazában csak az erők kimerülése volt. És ettől az időtől kezdve csak nagyon keveset volt eszméletlenül Bismarck, Pinow folyton az ágya mellett ült.

A herceg hirtelen felnyitotta szemét és halk hangon vizet kért. A szolga odanyújtott, amint azt Schweninger tanár elrendelte, egy pohárban ásványvizet és pezsgőt.

— Többet, többet! — kérte a herezeg.

— Nem adhatok, nem szabad...

— De kedves Pinow, hiszen Chrysan-

der nincs itt...

Pinow azonban még mindig vonakodott.

— Kedves, jó Pinow, — mondta a herceg kérő hangon, — nem voltál te beteg soha gyermekkorodban? ... Na, hát akkor tudod, hogy mi az, ha az ember szomjas és nem kap inni!

A hü apóó nem tudott ellentállani ennek a kérésnek és egy nagy poharral adott az üdítő pezsgőből a hercegnek, a ki mohón itta meg az utolsó italt.

*** Katonaszabadtás Baranyamegyében** Pécselt és egész Baranyamegyében nagy szenzációt keltett, hogy báró Fejérváry Imre főispán többek feljelentésére Polgár Jenő szentlőrinczi főszolgabíró állásától felfüggesztette és hivatala vezetésével Horváth István t. b. főszolgabíró bizta meg. Az a vád ellene, hogy vagy husz esztendővel ezelőtt megyei aljegyző korában katonaszabadtással foglalkozott s így módon több ezer frt. vagyont szerzett magának. Ennek az ügynek már van egy aldozata. Dekleva Vilmos árvaszéki ülnök, ki bevallotta, hogy mint városi aljegyző és katonai előadó a kérdéses időben több kisebb szivességet tett Polgárnak. Deklevát, a főispán vallomása után felszólította, hogy folyamodjék nyugdíjazásáért. Az állásától felfüggesztett főszolgabíró tagadja, hogy visszaéléseket követett volna el.

*** Főkörfőnök és körfőnök.** A közgazgatásban olvassuk, hogy a magyar nyelv két osztrák mintára mondva csinált névvel fog a jövő évszáz elején gazdagodni. Ezel szemben két főgyökeres magyar nevet irtanak ki a használatból. A közgazgatás alamosításával a »Főszolgabíró« szép és megszokott czime el fog tűnni. — Aki az egykori főszolgabíró teendőit ellátja, annak »főkörfőnök« lesz a címe. A mellé rendelt hivatalnok is levet a szolgabíró ócska nevet és a »körfőnök« modern címét veszi fel. A főszolgabíró elkopott címek, mint a »Gesamt-Monarchie«-ből államaiban levő kerületi főnökök címével meg nem egyezők, kikiszöböltetik.

A világesaló.

— Egy iparlovag üzemel. —

Debreczen, aug. 9.

Ha egy-egy művelt ember, intelligens urféle megbollik, elveszti a józanságát, szétrombolja maga előtt a jövődjéhez vezető utat és fejjele zuhan a becstelenség fertőjébe, — keresi a pszikolog a lélektani okot, mely előidézője volt a bukásnak s kutat a moralista az ethikai motívumok után. És az eredmény? Az eredményt a rendőrség emberei, ezek a nagy megfigyelők tudják legigazabban. Összefoglalják egy-két tömör, mindent megvilágító szóban:

— Nagyobb ur akart lenni, mint amilyen.

Az urhatnamság, a nagyzás ostoba hóbortja kergetheti legtöbbszörre a művelt embert a pusztulás útjára.

Ennek a divatos betegségek legújabb áldozata az a megtévelyedett ur ember, a ki fenyves karrierjét beletiporván a sárba, odáig jutott, hogy nevét a rendőrség fekete könyvébe vezették.

*

Gyulay P. Györgynek hívják s legutóbb nevelő volt Berettyó-Ujfalun, Réthy Kálmán ügyvéd gyermeke mellett a lejtőre tévedt ur ember.

Tavaly őszén Réthy ügyvéd a lapok kihirdetési útján keresett nevelőt a hatodik gimnáziumba járó fia mellé. Csakhamar kapott egy levelet, melyben Gyulay P. György budapesti tanárjelölt ajánlta föl a szolgálatait. A levél mellett kitűnő ajánlólevelek voltak s így Réthy nem habozott: megküldte az utazásra szükséges költséget Gyulaynak.

Szimpatikus, kedves modoru, nagy műveltségű ember volt az új nevelő. Rövid idő alatt kedvelt, szívesen látott tagja lett a b.-ujfalui társaságnak. Kifogástalan, urí viselkedése, előkelő föllépése imponált s Gyulay P. György csakhamar bizalmas barátokat szerzett, akik apróbb kölcsönökkel szívesen segítették ki s akiknek mindig mondott időre becsülettel is fizetett.

Aztán, hogy meleg helyen érezte magát, látta, hogy megbecsülik, szeretik, felébredt benne a sátán, az urhatnamság otromba ördöge. Elegáns, finom látogatójegyvet rendelt a fővárosból, ráiratván:

kisabafai és nagyabafai
Gyulay P. György
tanár.

Es ágált és grasszált szerfelett. A kocsmában hitelre pezsgőzött, a szabónál hitelre készítetté az elegáns, divatos ruhákat s jöttében mentében szórta a koronás névjegyeit.

Aztán a barátok mindig rendelkezésére álltak szívesen. Ki ötven, ki száz, ki meg százhusz forintot kölcsönzött becsületszóra.

S egyszer csak a múlt hónap tizenhét-czadikán Gyulay P. György eltűnt B.-Tjfaluból. A jó, a bizó barátok várták, de aztán hogy nem jött — jelentést tettek mégis a járásbírósnak. Nem több, mint hatszázötven forint becsületszóra fölvevett kölcsönről volt szó, de azért a nevelő ur nem kerülő elő.

Igy jutott ez az ügy a nagyvárad rendőrséghez, a szélhámos nevelő köröztesése végett. Gerő kapitány kérdést intézett Gyulay iránt a budapesti államrendőrséghez, honnan tegnap hosszú irás érkezett.

A fővárosi főkapitányságnál réges-régen ismert alak Gyulay P. György, a kinek a két neve közt az a betű „Perzián“-t jelent. Tehát ez a Gyulay Perzián György 1894-ben Abrudbányán városi tanácsnok volt, de onnan holmi sikkasztások elkövetése után megszökött. A fotografiáját azóta őrzik a fekete albumban s már azóta hivatalosan kurrentálják ország-szerte.

A derék nevelő Marosvásárhelyen született, most 34 éves, rom. katolikus vallásu, közép, szikár termetű, szürke a szeme, egyik laban biccent, szemüveget hord, barna bajusza és haja van s állandóan feltűnő eleganciával öltözködik.

Gerő kapitány áttette az iratokat a kir. ügyészséghez, Gyulay P. György újabb köröztesésének elrendelése végett.

Hajduvármegye a múlt hóban.

— Közigazgatási bizottsági ülés. —

Debreczen, aug. 9.

Hajduvármegye közigazgatási bizottsága tegnap tartotta meg szokásos havi ülését, mely alkalommal az egyes ügykörök vezetői terjesztették be július hónapról szóló jelentéseiket.

A jelentésből, mint fontosabbakat felemlítjük a következőket:

I. Alispáni jelentés. Örömmel jelenti alispán, hogy az elmúlt hónapban a közbiztonság általában jó volt s egy esetben sem zavartott meg. Az állatok egészségügye szintén jó csak szórványosan léptek fel egyes betegségek. Legújabbban Földesen uralkodik betegség az állatok között s a már zárlat alatt levő H.-Szoboszlón és Nadudvaron. Balmazújváros határában egy közlegelőn szerzőg üszög észleltetett. Lépfeneben elhullott Szoboszlón és Nánáson 1—1 drb. szarvasmarha.

Ezek után több fegyelmi ügy állásáról számol be, majd az ügyforgalmat mutatja ki. E szerint beérkezett jul. hónapra közigazgatási darab 1801; közig. bizottsági 209. Ezek közül elintéztetett közigazgatási 1219, közig. bizottsági 125. Az el nem intéztett ügydarabok nagy részben a közig. bizottsági ülése elé tartozó ügyeket tartalmaznak.

A pénztár állása a következő: Házipénztárban bevétel: 40726 frt 92 kr. Kiadás 39266 frt 22 kr. Maradvány 1460 frt 70 kr. Házipénztári letétpénztárnál bevétel 16948 frt 62 kr. Kiadás 15217 frt 77 kr. Maradvány 1730 frt 85 kr.

II. A vármegye főorvosa jelentése azt igazolja, hogy a lefolyt július hónapban az egészségi viszonyok sokkal kedvezőbbek voltak, mint az ezt megelőzőben. Legtöbb áldozatot szedett a gyermekek közül a hanyag gyomorbelőbb. Egyes helyeken a váltóláz volt elterjedve. Született a múlt hónapban a vármegye területén 493, ezek közül 9 halva született. Meghalt 368, tehát a születés 116-al mulja felül a halálozást.

III. Kir. pénzügyigazgató bejelenti, hogy a múlt hónapban egyenes adóban befolyt 20,509 frt 79 kr. Hadmentességi díjban 91 frt 18 kr. Bélyegjövődék 35,899 frt 45 kr. Jogilleték 5,986 frt 84 kr. Dohányjövődék 87,090 frt 72 kr. Fogyasztási és italadó 15526 frt 07 kr.

IV. Kir. tanfelügyelő jelentéséből kiemeljük, hogy a közokt. miniszter 36,359 sz. a. kelt leiratával elrendelte, mely szerint az általa fenntartott mindennemű iskolában a tanárok, tanítók s más tanítással foglalkozók gyermekei szegénységi bizonyítvány nélkül tandíjmentességet élvezzenek. Az ipariskola növendékeinek mulasztása ellenőrzésére vonatkozólag elrendelte, hogy az esetleg elvészitett

mulasztási könyvecske helyett kiállítandó új könyvecskébe az előbbi könyvecskében levő mulasztások is bejegyeztessenek. A hajdu-szoboszlói közs. polgáriskola államotitása ügyében megkötötte a szerződést s felterjesztette azt azzal a véleményezéssel, hogy az iskola már szeptembertől állami kezeles alá vétessék.

V. Kir. főmérnök az utak jókarban tartásáról tesz jelentést, valamint megemlíti azt is, hogy a posta és távirtda ellen panasz nem tétetett.

A Dreyfus-Esterházy affér.

A vádtanács határozata, amely nem csupán arra szorítkozik, hogy kimondja, hogy a polgári bíróság illetéktelen a du Paty de Clam esetével szemben, hanem be akarja bizonyítani, hogy Esterházy Keresztély kifogásai nem eshetnek komolyan a du Paty de Clam ezredes terhére, élenk polemikára ad okot. Általános az óhaj, hogy a határozatot nyilvánosságra hozzák. A vezérkari lapok azért követelik a nyilvánosságra hozatalt, hogy du Paty de Clam tisztán alljon a közönség előtt, az ellensajtó pedig azért követeli a nyilvánosságot, hogy megősmérje a határozat indokait és a jogi alapot, amelyre azt fölépítettek.

Maoa Cassaznac is úgy vélekedik az Auto ritében, hogy du Paty de Clamot csak nyilvános tárgyalás által lehetne tisztázni. Az Aurore pedig a következőképen ír: „Nem volt igazunk, amikor azt irtuk, hogy a vádtanács aképen vezeti a vizsgálatot, hogy du Paty de Clam bünös színben tűnjék fel. A vádtanács minden vizsgálat nélkül kimondotta, hogy Esterházy Keresztély kifogásai elesnek, figyelembe nem vehetők, vizsgálat nélkül is az a vádtanács véleménye, hogy Esterházy Keresztély előadását nem lehet komolyan venni du Paty de Clammal szemben.“

A Siéclenek az a véleménye, hogy: „Esterházynek levelek vannak a kezei között, — a nelyek kétségen felül állóvá teszik szavainak valódiságát du Paty de Clamra vonatkozólag.“

A Gaulois azt írja, hogy: du Paty de Clam fölhatalmazást kapott a hadügyminisztertől, hogy rágalmozói ellen a törvény előtt kereszen elégtételt.

A hangulatot legjobban jellemzi, hogy a nantesi maire fölszólította Grimauxot, a tudományos kongresszus elnökét, hogy hagyja el Nantest.

A kongresszus tagjai Clissont is meg akarták látogatni. A kis városka maireje azonban kijelentette, hogy csak az esetben fogadhatja el a kongresszust, ha Grimaux és Yves Guyot otthon maradnak.

A maire azt írta a kongresszus titkáranak:

— Jöjjenek hozzánk jó francziák, azokat igaz lelkünköl szívesen fogjuk látni, — de semmifele Dreyfusista be ne tegye a lábát hozzánk.

Párisból táviratozzák, hogy tegnap az Etienne Dolet szobra előtt, akit a 16-dik században mint eretneket megégettek, klerikák is ellenes tüntetés volt. A demonstrációt a szabad gondolkozók és különféle szocialisták gyuletei rendezték.

A rendőrség párját ritkító tapintatlansággal lépett közbe és megtiltotta, hogy beszédek tartsanak.

A tüntetés alatt fönsszóval kezdtek Brisson szidalmazni, a kit azzal gyanusitanak, hogy a klerikálisokkal fraternizál. Kiáltások hangzottak:

— Eljen Zola! Le Rocheforttal! Az általános hangulatot néhány koszorúnak a fölirata legjobban jellemezte. Így a többek közt a következő fölirat is szerepelt: »A tévedéseket földeríteni annyi, mint az igazságért harcolni.«

Akadtak azonban, a kik azt kiabálták, hogy:
Le Zolával!

KÖZGAZDASÁG.

Sertés vásár.

aug. 9.

Kőbányai sertéspiacz. Szerbiai: Nehéz páronként 260 kilogrammon felüli sulyban 59—59½ krajczárig, közép (pkint 240—260 kilogramm sulyban) 59—59½ krajczár Kőnyű (páronként 240 kilogrammig terjedő sulyban) 60—60½ krajcárig.

Sertés létszám: 1898. évi aug. 7-én volt készlet 45.759 darab, 1898 aug. hónap 8-án felhajtott 234 drb, 1898 aug. hónap 8-án napján elszállított 294 darab 1898 aug. hó 9-ik napjára maradt készletben 45.395 darab. — A hizott sertés üzletirányzata csöndes.

CSARNOK.

Ut közben.

— Regény egy kötetben. —

Írta: **TAMÁS JÓZSEF.**

42.

Becsöngetett.

Az apró aczél jószág visító szava kihaltszott az utcára. Összerezett a hangjától. A csöngettyű szava nem zavarta meg a kis nyárilak nyugodt csöndjét. Fellelegzett Márton, hogy nem talált otthon senkit. Azt akarta önmagával elhitetni, hogy örül is neki. Mégis csak rátévedt a keze ujbló a csengő fehér gombjára. Hiszen ugy sincsenek idehaza, — igyekezett önmagát megnyugtatni.

A második csöngettyűző nyomán élet támadt a nyárilakban. Fehér kötnyes komorna bocsájtotta be Márton az apró filigrán házikóba.

— Ő nagysága idehaza van?

— Kít jelentsek be?

Mondotta Márton a nevé.

Színes apró füvegablakból volt összerakva az ablak. Szinte tarkállott a szobában belopózott napsugár.

— Ő nagysága várja, mondotta a leány és rámutatott egy széles, hatalmas ajtóra. — Az ember szinte elgondolkozott, miképen fér meg ilyen apró házban.

Félhomály volt a szobában, ahová belépett. Első pillanatra úgy érezte, mintha elvesztette volna a látását. Csak lassanként küönböztethette meg a tárgyakat.

— Itt vagyok mondotta Blanka és Márton megindult a hang irányába. A leány eleje nyujtotta a kezét és ott is hagyta nála.

— Fáradt vagyok, szóla meg csendes panaszos hangon.

— Édes mondotta a férfi és végig húzta kezét a leány meztelen karján.

— Édes . . .

Szinte beleveszett a leány alakja egy hatalmas tamlásszékbe. Blanka rátette a kezét a férfi vállára és odaültette a lábaihoz egy kis selyempuffra.

— Szeretsz? kérdezte a leány és a férfi nyakába kapcsolta puha fehér kezét.

— Édes.

A leány minden erejével összeszorította a kezét. Kérdezte: faj?

Mosolygott a férfi feleletül, pedig sziszegni szeretett volna, mert fájdalmat érzett.

A vállába, a karjába kapaszkodott a leány és szomorúan mondta:

— Erős vagy.

— Folyt. köv. —

Nyilt-tér.

Minthogy a tavasz előrehaladásával csecsemő, gyermeket és felnőttet egyaránt fenyeget a járványok veszélye, ismét csak a minden alkalommal hálásan fogadott

MOHAI

ÁGNES-forrásunk

vízének használatát ajánljuk. Egyrészt mert olcsó, igen kellemes és tiszta ivóvíz lévén, a tavaszi és nyári évszakokban kedvelt élvezet-szerként szerepel, másrészt, mert dus szénsav-tartalmánál fogva, specífus óvószer is a tífus, cholera és a gyermekek tífoid-szerű tavaszi-nyári hasmenése ellen. Ehhez járul még hogy a csecsemőt is megvédi az ilyenkor nagyon veszélyes hurutos bélbántalmak ellen, míg szoptatója e víz használata folytán nagyon kedvező összetételű és bőséges tejet nyer. A már meglévő gyomor- és bélhurutot gyermekeknek és felnőtteknek gyógyítja. Kellemesen hatván be szénsavával fogva a gyomor és bél idegeire; a gyermekek lázas megbetegedéseinél pedig nélkülözhetetlen hűtő, húgyhajtó és a szomjat csillapító hatásánál fogva.

— Kedvelt borviz. —

A mohai Ágnes-forrás
kezelősége.

Főraktár:

Édeskuty L.

cs. és kir. udvari szállító

BUDAPEST, V., Erzsébet-tér 8.

Kapható minden gyógytárban,
fűszerkereskedésben és vendéglőben.

8039

1898.

Ló és szarvasmarha eladás.

A város törzsméneséből és a gazdasági törzsgulyából kiselejtezt és számfelletti kancza és herélt lovak és tehenek eladása elrendeltetvén, értesítetnek a venni szándékozók, hogy a **lovak f. évi augusztus hó 14-én, a szarvasmarhák pedig f. évi augusztus hó 15-én délelőtt 9 órakor** a ló-, illetve a baromvártéren fognak árverés útján eladatni.

A lovak és szarvasmarhák a város epreskerti telepén bármikor megtekinthetők.

Debreczen, 1898. augusztus hó 4-én.

A városi tanács.

Kiadó bolt.

A Nagy-Csapó-utca elején, a Csizmadia-szinnel szemben, a Zenede-épület alatti sarok helyen lévő **bolt kiadó**, ez jelenleg hentes üzlet, jó forgalmu hely, hol állandóan kenyér, zöldség s egyéb piacz van s Debreczennek egyik legnagyobb, legélénkebb helye, akár hentes üzletnek, berendezéssel is, akár más üzletnek is alkalmas, tágas bolthelyiség jutányosan kiadó s azonnal átvehető.

Ertekezni lehet ugyanott a tulajdonossal.

97Kgy.

1898.

Hirdetmény.

Hadház város tulajdonát képező a Dugónál a debreczen—nyiregyházi törv. hatósági ut mellett fekvő mintegy 242 kat. hold homoktalaju föld szőlőtelepítés céljából 800 □ öles parcellákban a **f. évi szeptember 19-én és folytatva naponként d. e. 8—12, d. u. 3—6 óráig** a helyszínen tartandó árverésen örök áron el fognak adni, olyképp, hogy a 10—10 frt. bánatpénzen kívüli vételár 1903, 1904, 1905, 1906 és 1907 évek nov. hó 1-ső napjain lesz 20—20%-jával lefizetendő, addig pedig 1899. jan. 1-től vevők 6%-os kamatot fognak fizetni

Venni szándékozók az árverési feltételeket a közig. jegyzői irodában a hivatalos órák alatt bármikor megtekinthetik.

H.-Hadház, 1898. aug. 8.

Sinay János

Bede Gergely

főjegyző.

főbíró.

A leghatásosabb fűvekből van készítve.

Az egyedüli gyógyszer: **reuma, podagra, köszvény és egyéb végtag fájdalmak** ellen. z a szer már ezer és ezer — még a legkétségbeejtőbb — esetben is **gyökeres gyógyulást** hozott és ezért orvosi szaktekintélyek a legmelegebben ajánlják. —

Egy nagy üveg ára
1 forint 50 kr.

HEUREKA!

I kis üveg. 80 kr.

(Utánvétellel 30 krral

drágább.) Valódi állapotban

Csak a feltaláló és főraktárosnál

Dr. O. WALDING-nál

kapható. — Stuttgart, Gaisburgstrasse 14.

Egy kísérlet Heureka reuma elleni szeremmel felül-mul minden várakozást.

Kitünő bedörzsölésre való szer.

Óvakodjunk az utáztatoktól.

Az itt felsorolt hajókban legjobban ajánlható.

Üzleti könyvek nagy raktára.

HOFFMANN és KRONOVITZ

 KÖNYVNYOMDÁJA

DEBRECZEN, a főpostával szemben.

Ajánljuk:

nyomtatványok elkészítésére

kereskedők, gyárosok és iparosok részére.

Levélpapír czégnomással

1000 drb. 3 frt 50 krtól feljebb.

Levélborték czégnomással

1000 drb. 2 frttól feljebb.

Monogrammal ellátott

Lakadalmi és báli meghívók.

Eljegyzési kártyák

 nagyon olcsón.

Névjegyek

Tánczrendek

Számlák

Jegyzékek

Üzletjegyek

Körlevelek

Árjegyzékek

Műsorok

Zárszámadások

Évi jelentések

Dombornyomásu galvanizált remek

 reklam falragaszok.

Pinczérszámlák, bor és sörczimek.

Menu kártyák a legdiszesebb kivitelben.

Regények, elbeszélések, költemények.

Tudományos és szakmunkák előállítása.

Rovatos ivenek, tabellák.

Részvények, szelvények.

Elsőbbségi kötvények, értékpapírok.

Diszesen kiállított étlapok.

 igen mérsékelt árak mellett.

Ruggyanta bélyegzők igen olcsón.